

Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΩΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Απομυθοποιώντας την ψυχική νόσο ή πως η παραμυθία έρχεται να καλύψει την απόσταση ανάμεσα στην κουκίδα και το σύμπαν

Βιβλιοπαίγινα και δραστηριότητες αξιοποίησης του κειμένου

Ευρηματικό όχημα: Ένα μικρό σκιουράκι

Θέμα: Η ψυχική αρρώστια της μαμάς – σκιουρίνας

Βιβλίο: Το ταξίδι της απορίας της Σωτηρίας Κυρμανίδου

Μπορεί ένα παραμύθι με ήρωα ένα μικρό, θλιμμένο σκιουράκι, μια σχεδόν ιδιωτική συνομιλία, να δημιουργήσει ένα βιβλίο με ενδιαφέρον για το ευρύ κοινό; Να κινητοποιήσει πνευματικά και συναισθηματικά τους αναγνώστες και να τροφοδοτήσει μια δημόσια πλέον συζήτηση σχετικά με δύσκολες έννοιες, όπως η ψυχική νόσος, οι ψυχικές διαταραχές, η ψυχοθεραπεία, η φαρμακευτική αγωγή, ο αποστιγματισμός, με αποδέκτες και τα παιδιά; Πώς να εξηγήσεις στα παιδιά «που έτσι και αλλιώς τα ξέρουν όλα...». Πώς να εξηγήσεις ότι δε φταίει αυτό γιατί αρρώστησε η ψυχή και το μυαλό της μαμάς; Πώς να το κάνεις να ξεπεράσει τα ενοχικά συμπλέγματα, τους φόβους και τις απορίες του; Πώς να το προστατέψεις από ένα εν δυνάμει καταθλιπτικό περιβάλλον; Πώς να του μιλήσεις σε πρώτο πρόσωπο για ένα άλλο αγαπημένο του πρόσωπο χωρίς να το αποδομήσεις στα μάτια του; Πολλές απορίες σ' ένα Ταξίδι της Απορίας που μόλις τώρα αρχίζει...

Η Σωτηρία Κυρμανίδου αναγνωρισμένη συγγραφέας βρίσκεται σήμερα μαζί μας και με αφορμή το βιβλίο της μιλά απλά και ανυπόκριτα, για πράγματα που μας απασχολούν βαθιά και για τις οδύνες και τις ενοχές, την εσωτερική περιπέτεια μιας σκιουρο-οικογένειας στο δάσος, όταν η μαμά αρρωσταίνει στην ψυχή και στο μυαλό. Αλλά θίγει και τα θετικά πράγματα της ζωής, την αισιοδοξία, την αυτογνωσία, τη νίκη της καθημερινής επιβίωσης. Μόνιμη πυξίδα σ' αυτό το ταξίδι πάνω στον ψυχικό χάρτη, η λογοτεχνία, το παραμύθι. Κι ένα σημείο στίξης, το ερωτηματικό, στον τίτλο που δεν υπάρχει, αλλά υπόρρητα εννοείται με το στερητικό α- της α-πορίας. Και αφήνει τελικά την πόρτα ανοιχτή στην ελπίδα.

Ίσως ήρθε τη σωστή ώρα η έκδοση τούτου του βιβλίου, για μια δημόσια και όσο το δυνατόν εκλαϊκευμένη αφήγηση για τις ψυχικές νόσους. Τι ρόλο μπορεί να παίξει η λογοτεχνία σ' αυτό το διάλογο και πως εμείς οι εκπαιδευτικοί μπορούμε να δουλέψουμε βιβλιοθεραπευτικά με την ανάγνωση του συγκεκριμένου βιβλίου.

Η ώρα ήταν πάντα εκεί και περίμενε. Η ψυχική νόσος κρύβει αλήθειες για τον καθένα μας, μόνο που δεν είμαστε στο βιβλίο εμείς, είναι το σκιουράκι. Η εκλαϊκευμένη αφήγηση είτε από ειδικούς, είτε από ανθρώπους που έχουν ζήσει την εμπειρία της ψυχικής νόσου, είτε από λογοτέχνες που την έχουν φαντασιώσει μέσα στο μυαλό της με ποικίλους ευρηματικούς ήρωες μόνο καλό μπορεί να κάνει. Πώς; Απομυθοποιώντας, αποδραματοποιώντας, μιλώντας άμεσα και βιωματικά για μια οδύνη που εντέλει ορίζει την ίδια μας την ύπαρξη. Μιλώντας «εκλαϊκευτικά» για την ψυχική νόσο είναι σαν να αγκαλιάζουμε την αλήθεια της ύπαρξης. Βρίσκουν εφαρμογή οι σύγχρονες θεωρίες της Διδακτικής της Λογοτεχνίας και ιδιαίτερα της εποικοδομητικής μεθόδου που στοχεύει στην απόκτηση της κριτικής εγγραμματοσύνης μας. Δεν είμαστε εμείς που έχουμε το πρόβλημα, είναι η μαμά σκιουρίνα και το σκιουράκι της. Παρόλα αυτά ίσως το αντιμετωπίσουμε όπως και το μικρό σκιουράκι, ο σημαντικός «Άλλος» για εμάς. Το βιβλίο σχετίζεται με την ψυχική

διαταραχή, υπόρρητα θίγεται η κατάθλιψη ως απουσία και η θλίψη μέσα από το θλιμμένο και γεμάτο απορίες βλέμμα του σκίουρου, για όσα γύρω του έχουν ένα χρώμα γκρι. Μέσα στο δάσος αλλάζουν όλα: η τάξη διαδέχεται την αταξία, το χαμόγελο το μειδίαμα και τέλος το άδειο βλέμμα της μαμάς. Η φροντίδα την απάθεια και πάει λέγοντας...

Νιώθεις ότι εκεί μέσα στη νόσο, που διαπραγματεύεται, βρίσκεται ένα μυστικό για την υγεία. Ίσως και για τη λογοτεχνία. Για την ελευθερία και την έκπληξη που η παρέκκλιση από τη νόρμα χαρίζει στη γλώσσα, για τον πλούτο που κρύβεται στα χάσματα, τα κενά, τις υπαινικτικές σιωπές της γλώσσας του σώματος του μπαμπά, του γιατρού, της σοφής κουκουβάγιας. Ανώνυμοι όλοι, αλλά με ειδικότητα ιαματική, γιατρικό του νου και της ψυχής. Άλλωστε η θλίψη είναι των πραγμάτων και εμείς απλά προσφερόμαστε να είμαστε διαχειριστές αυτού του αισθήματος επειδή έχουμε αυξητικές ικανότητες. Και οι ρόλοι εναλλάσσονται, διακριτοί και διακριτικοί βοηθώντας το μικρούλι σκιουράκι να αποτινάξει φοβίες και ενοχές. Οι σημαντικοί φίλοι που αθέατοι υπάρχουν γύρω μας, οι εξειδικευμένοι γιατροί, οι σοφές κουκουβάγιες αναζητούν δρόμους προσέγγισης του ψυχισμού της μαμάς, δρόμους προσέγγισης σκοτεινών και δυσεντόπιστων μέσα στον καθένα μας κομματιών. Για όλα αυτά τα σκοτεινά κομμάτια που είναι εκεί, ακόμη κι αν δεν το αναγνωρίζουμε. Υπάρχουν κι ας έρχονται μόνο μέσα στα νυχτερινά όνειρα, να διακόψουν την ησυχία του ύπνου του σκίουρου ή σε φευγαλέες σκέψεις που κάνεις μεταξύ ύπνου και ξύπνιου και «είμαι εγώ» αναρωτιέσαι «εγώ που έτσι συλλογίστηκα», «εγώ που έτσι φοβήθηκα». Προσπαθεί με τη λογοτεχνία η συγγραφέας να προσεγγίσει αυτό το μήπως «είμαι εγώ»; «Μήπως φταίω εγώ»; έλεγε το σκιουράκι. Αναρωτιέσαι αν υπάρχει κενό στην επιστημονική προσέγγιση αυτών των θεμάτων που προσπαθεί να καλύψει η καλλιτεχνική πραγμάτευση από τη συγγραφέα. Παρόλα αυτά η ψυχική νόσος παραμένει ένα αίνιγμα, όσο κι αν το αίνιγμα αυτό έχει αποκωδικοποιηθεί μέσα από τις κραυγαλέες προόδους των επιστημονικών κατακτήσεων. Μια γκρίζα, δυσεντόπιστη περιοχή παραμένει ανεξερεύνητη. Ο ψυχικά ασθενής είναι υποκείμενο και όχι αντικείμενο της ασθένειάς του. Οι άλλοι απουσιάζουν. Εδώ το παιδί-σκιουράκι γίνεται αντικείμενο της θλίψης της μητέρας. Ο φακός της ψύχωσης μετατοπίζεται στην οπτική γωνία του παιδιού. Το σκιουράκι παιδί παρατηρεί, νιώθει, θλίβεται, απορροφά όλους τους κραδασμούς της ψυχωτικής μητέρας. Νοσεί εν δυνάμει, ασθενεί παράλληλα και λειτουργεί αντιστικτικά, ενοχικά. Προσπαθεί ν' αποστιγματίσει από πάνω του τις ενοχές. Έρχεται η σοφή κουκουβάγια, η επιστήμη να το συμβουλευτεί θεραπευτικά.

Επιθυμεί, συγκλονίζεται, απορεί, πάσχει, συλλογίζεται. Δεν είναι η αρρώστια μόνο που μιλά, είναι όλα αυτά μαζί. Συνήθως η επιστήμη αυτό το «όλα αυτά μαζί» το αγνοεί. Αντιμετωπίζει το άτομο με την ψυχική διαταραχή σαν ένα σύνολο συμπτωμάτων. Δεν νοιάζεται για το νόημα, το βίωμα, για την ιδιαιτερότητα της αγωνίας του καθένα χωριστά: υποκειμένου και αντικειμένου. Μια ασήμαντη κουκίδα γίνεται η μαμά σκιουρίνα τόση για να λειτουργήσει στο μικρό σύμπαν του παιδιού της. Ένα απρόσωπο σύνολο συμπτωμάτων. Η κουκίδα μας ενδιαφέρει ως αιτία για τη διαταραχή της ζωής των γύρω. Αλλά το σύμπαν είναι όλη η Γη. Την απόσταση ανάμεσα στην κουκίδα και το σύμπαν έρχεται να καλύψει η παραμυθία, η λογοτεχνική γραφή της συγγραφέως Σωτηρίας Κυρμανίδου. Έτσι, το βιβλίο γίνεται αγαπητό για όσους αγαπούν τη λογοτεχνία, μας ταξιδεύει στον πλανήτη Γη με της ψυχής τα καμώματα, μας παίρνει μακριά από τους μικρούς, στενόχωρους χώρους που εγκλωβίζουν και μεταμορφώνουν την ύπαρξη σε ομοιογενή κουκίδα. Η λύτρωση έρχεται και πάλι στο δάσος, αλλά τα δέντρα χαμηλώνουν και υποκλίνονται κι αυτά.

Η αφοπλιστική παρουσία της σοφής κουκουβάγιας, του Γιατρού, του σχολείου με ευγένεια, ειλικρίνεια και καλοσύνη, των ανθρώπων που φροντίζουν τη μαμά για λίγο χρονικό διάστημα μακριά από την οικογένεια είναι μια υγιής πρόταση έξω από τα συνηθισμένα μίξερ και ανταγωνιστικά «πρέπει» και «μη» που μας περιστοιχίζουν, μας μικραίνουν και μας χαλάνε. Έτσι έρχεται η λύτρωση για το σκιουράκι που δε

βλέπει πια αποστασιοποιημένα να εξελίσσεται η αρρώστια της μαμάς, αλλά αντιστρέφοντας τους ρόλους γίνεται ο συναισθηματικός μέντορας της μαμάς του. Απίθανο αλλά και ως λογοτεχνικό εύρημα λειτουργεί οχηματικά. Ένα μεγάλο καθαρτικό και ανακουφιστικό τόσο σπάνιο στις μέρες μας. Μαζί θα' ναι σε λίγο και η μαμά. Μόνο μαζί. Μαζί με φίλους, μ' αυτούς τους γιατρούς που τη βοήθησαν, μαζί με την οικογένειά της, μαζί και ο σκίουρος με τα μεγάλα αποριματικά μάτια. Στο βιβλίο ο λόγος ώρες-ώρες είναι πολύ συγκεκριμένος όσον αφορά την ψυχική νόσο. Παράλληλα, όμως, γίνεται πολύς λόγος και για έννοιες όπως ανθρωπιά, κατανόηση, σχέσεις, αγάπη. Δεν αντιμετωπίζεται η ψυχική νόσος ως κάτι αμιγώς εγκεφαλικό – οργανικό, αλλά την τοποθετεί η συγγραφέας σ' ένα ευρύτερο πλέγμα παραγόντων. Αρρωσταίνει η ψυχή, το μυαλό και μετά το σώμα. Η ψυχική διαταραχή έχει να κάνει με την αλήθεια της ύπαρξής μας. Κουράστηκε η μαμά από τις δουλειές, το άγχος, το στρες. Στην αλήθεια αυτή η οδύνη παίζει έναν πρωτεύοντα ρόλο. Το σκιουράκι το κατάλαβε και άλλαξε η ζωή του. Στην πορεία της ανάγνωσης η γραφή έχει δείξει πόσο βαθύ μπορεί να' ναι το κοινωνικό στίγμα της ψυχικής νόσου τόσο για τα ζώακια, όσο και για τον άνθρωπο. Όσο περισσότερο προοδεύει τόσο η κοινωνία μας πιο ανώριμη γίνεται. Στο νου μου έρχεται ο στίχος: «όλα τριγύρω αλλάζουν κι όλα τα ίδια μένουν»... Υπάρχει, όμως, και το διαταρακτικό ελπιδοφόρο ερωτηματικό που απουσιάζει από τον τίτλο, αλλά βασανιστικά διαγράφεται στην εικονογράφηση του εξώφυλλου στο βλέμμα του μικρού σκίουρου. Μήπως, λοιπόν, εντέλει υπάρχει μια έξοδος κινδύνου;

«Αύριο ως δια μαγείας όλα θα είναι αλλιώς». Μια φράση σπάει «το φράγμα του ήχου» διεισδύοντας στο θυμικό του αναγνώστη, εγείρει συγκινήσεις, προκαλεί διέγερση της σκέψης και της φαντασίας. Όταν ένα παραμύθι για τη διαταραχή της ψυχής της μαμάς μέσα από το διαπεραστικό βλέμμα του παιδιού της γίνεται βίωμα, κερδίζεται η μέρα... Τελειώνοντας να συγχαρώ τη συγγραφέα Σωτηρία Κυρμανίδου για το πόνημα της δανειζόμενη μια ρήση του Χ. Μπουκάι «Τα παραμύθια έχουν εξαιρετική γοητεία γιατί δεν απευθύνονται στη διάνοια. Απευθύνονται στο συναίσθημα και βοηθούν να χτίσεις μια γέφυρα με τη λογική....»

Βιβλιοπαίχιδα

- 1) Μελέτη του τίτλου.
- 2) Σκέψεις για το περιεχόμενο του κειμένου.
- 3) Συνολική ανάγνωση του κειμένου.
- 4) Γενική εικόνα του περιεχομένου -εικόνα εξωφύλλου.
- 5) Επισήμανση λέξεων-κλειδιών και κυρίου νοήματος παραγράφων.
- 6) Προσδιορισμός της νοηματικής αλληλουχίας των παραγράφων.
- 7) Διακρίβωση των μερών του κειμένου.
- 8) Τελική προσεχτική ανάγνωση ολόκληρου του κειμένου και εύρεση του κεντρικού νοήματος και του επικοινωνιακού σκοπού του κειμένου.

Δραστηριότητες αξιοποίησης του κειμένου

Η Αλφαβήτα του βιβλίου : λέξεις-Γλωσσάρι με νοηματική δυσκολία και συναισθηματικό υπόβαθρο :Α-άγγελος... μ- :μνήμη... χ-χαρακιά .θ-όπως θλίψη Η αλφαβήτα της υγείας και του προβλήματος όπως φαίνεται στο παραμύθι.

Βρίσκω σε ποιο λογοτεχνικό είδος ανήκει το βιβλίο που διάβασα, χρόνο και τον τόπο της αφήγησης. Κρατώ σε ημερολόγιο σημειώσεις από το βιβλίο που διάβασα-ημερολόγιο ανάγνωσης-και μοιράζομαι τις σκέψεις με την ομάδα μου .Οργανώνω δραστηριότητες και προχωρώ στην ανάλυση ομαδικής εργασίας-project για να παρουσιάσω στην τάξη μου σε συνεργασία με το συντονιστή δάσκαλο.

- 1) Ανάγνωση του βιβλίου
- 2) Κάτι χάνει ,κάτι κερδίζει .Συγκεντρώνω τα θετικά και τα αρνητικά από τις πράξεις των ηρώων ή του κεντρικού ήρωα. Ο σκίουρος, η άρρωστη μαμά και οι σημαντικοί άλλοι.
- 3) Πίνακας προβλημάτων στις σχέσεις των ηρώων.
- 4) Η ώρα τις απόδοσης των ευθυνών .Ποιος φταίει για την κατάσταση των ηρώων; Μήπως ο συγγραφέας ή η γραφή του; Συγκεντρώνω επιχειρήματα όπως προκύπτουν από το βιβλίο.
- 5) Οι ήρωες και οι πράξεις του .Τι κάνει η ηρωίδα-ας για να ξεπεράσει το πρόβλημά της ;Έχω αντιμετωπίσει εγώ παρόμοια προβλήματα ;Αν, ναι ποια και πώς ίσως θα τα διαχειριστώ μετά την ανάγνωση;
- 6) Έχει ο ήρωας κάποια απασχόληση που τον ευχαριστεί την εποχή που αντιμετωπίζει το πρόβλημα-θέμα του βιβλίου ;Τι του προτείνεις εσύ να κάνει; Μήπως κάποιος μέσα στο βιβλίο μας χρειάζεται ;Τι θα έκανες εσύ στη θέση του ;Γιατί ;Πώς;
- 7) Όλα για τον...Σημειώνω καιμπογιατίζω χαρακτηριστικά σημεία του βιβλίου που μιλούν για τον ήρωα μου-χαρακτηρισμός του ήρωα.(Σκέπτομαι στοιχεία της αυτοπροσωπογραφίας μου...)
- 8) Όλα για το μικρό σκιουράκι ...
- 9) Γράμμα στον ήρωα-κλειδί της υπόθεσης .Γράφω γράμμα στους ήρωες και προτείνω λύσεις για να τους βοηθήσουν να ξεπεράσουν τα προβλήματά τους.
- 10) Συγκρίνω και μαθαίνω από ζωή των ηρώων .Μαθαίνω για τους ήρωες των άλλων βιβλίων του συγγραφέα .Συγκεντρώνω στοιχεία για το συγγραφέα μέσα από τη γραφή του.
- 11) Συγκρίνω τους ήρωες με το δικό μου “παράδειγμα” της καθημερινότητας .Τι στοιχεία θα μπορούσα ν’ αφαιρέσω ή να προσθέσω στην αυτοπροσωπογραφία μου ενισχύοντας έτσι την προσωπικότητά μου;
- 12) Φτιάχνω ένα παζλ με την εικόνα μου άλλα με στοιχεία των ηρώων που γνώρισα.(Σκέτο κάρβουνο ή μολύβι .Το χρώμα καλό είναι να μπει στα σημεία τομής-συνάντησης μου με τους ήρωες)
- 13) Γραφώ τη δική μου ιστορία(σκέφτομαι το σχέδιο της δημιουργικής γραφής)συνεχίζοντας από εκεί που η συγγραφέας σταμάτησε.
- 14) Τι θα γινόταν στη ζωή του μικρού μας ήρωα αν η μαμά δεν είχε γιατρευτεί;

Πώς μπορεί να αποτελέσει υποστηρικτικό υλικό σε ένα πρόγραμμα αγωγής υγείας με στόχο τη διαχείριση της απώλειας και των συναισθημάτων ;

Η στήριξη του παιδιού που «πενθεί» και θλίβεται με τον τρόπο του επειδή η μαμά του αρρωσταίνει είναι ίσως ένα θέμα που τα τελευταία χρόνια μας απασχολεί ιδιαίτερα. Στην προσπάθειά μας να είμαστε όσο το δυνατόν πιο διακριτικοί καταλήγουμε να γίνουμε απλώς συνταξιιδιώτες στο ταξίδι της απορίας του κάθε μαθητή μας. Οι λέξεις αρρώστια, απώλεια, θάνατος, θλίψη αποτελούν τις περισσότερες φορές λέξεις ταμπού, λέξεις που αρνούμαστε να αναφέρουμε γιατί φοβόμαστε ότι αν τις μελετήσουμε μπορεί να γίνουν πραγματικότητα. Η χρήση τους γίνεται ακόμα σπανιότερα όταν είναι μπροστά τα παιδιά. Διότι θεωρούμε ότι αυτές οι έννοιες δεν «αρμόζουν» στην παιδική ηλικία. Η αρρώστια και η θλίψη μπορεί να πλήξουν είτε άμεσα τη ζωή των μαθητών είτε έμμεσα μέσα από τον πόνο, την οδύνη και την ανασφάλεια που θα προκαλέσουν. Η απορία του μικρού σκίουρου για τη θλίψη της μαμάς του είναι και η απορία ενός μαθητή μας. Η αλήθεια των παιδιών είναι συνήθως διαφορετική από των μεγάλων, οι οποίοι αρκετές φορές προσπαθούν να την αποκρύψουν να την «κουκουλώσουν» για να προφυλάξουν εαυτούς και άλλους. Τα

παιδιά συχνά ρωτούν να μάθουν γιατί κάποιος κλείνεται στον εαυτό του, τι συμβαίνει με το σώμα μας και την ψυχή μας όταν χάνεται το χαμόγελο και η αξιοπρέπεια από τη ζωή μας, αλλά και πού μπορεί να οδηγήσει όλο αυτό;

Δυστυχώς πολύ συχνά οι ερωτήσεις αυτές αντιμετωπίζονται με υπεκφυγές από τους μεγάλους ή ακόμα και με τη σιωπή. Αυτού του είδους οι αντιδράσεις στερούν από τα παιδιά τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με τους προβληματισμούς τους, να ερμηνεύσουν, να κατανοήσουν, να προετοιμαστούν υπεύθυνα και χωρίς φόβο για καταστάσεις της ζωής που τελικά αφορούν τον καθένα μας.

Τι γίνεται όταν οι ερωτήσεις τίθενται από τα παιδιά προς το δάσκαλο που θα «έπρεπε» να γνωρίζει;

Πώς νιώθει ένα παιδί όταν βιώνει την απώλεια ,το πένθος ενός αγαπημένου προσώπου και ο δάσκαλος σιωπά;

Τι μπορεί να κάνει ο δάσκαλος που νοιάζεται αλλά δεν ξέρει ποια είναι η σωστή απάντηση σε αυτή την ερώτηση;

Σε τέτοιες και άλλες παρόμοιες ερωτήσεις επιχειρεί το βιβλίο να απαντήσει καθώς το υπόγειο ποτάμι της λογοτεχνικής γραφής συναντά την καθημερινότητα μιας οικογένειας σκίουρων μέσα στο δάσος. Χωρίς όνομα ,χαμένοι μέσα στο πλήθος. Κι εκεί καλείται ο αναγνώστης μαθητής, ο αναγνώστης δάσκαλος να νοιαστεί και να βοηθήσει. Στο βιβλίο αποφεύγονται λέξεις που ίσως σοκάρουν το παιδί όπως «χάθηκε», «τρελάθηκε», «έφυγε»,διότι ένα παιδί που συνδέει τη θλίψη με την απόρριψη μπορεί να φοβάται μήπως χαθεί, τρελαθεί και το ίδιο.

Η διαλογική συζήτηση με αφορμή το μικρό σκίουρο και τη θλίψη του είναι πρόβλημα του ήρωα-όχι του δικού μας μαθητή. Έτσι ό,τι τον απασχολεί περνάει μέσα από τα μάτια του σκίουρου. Τα προβλήματα φαντάζουν μικρότερα και λύσεις είναι μέσα στο μικρό παραμύθι. Οι τεχνικές ταύτισης με καταστάσεις του ήρωα στις ρεαλιστικές ιστορίες αποτελεί μέθοδο της βιβλιοθεραπευτικής προσέγγισης η οποία χαρακτηρίζεται από 3 στάδια: αναγνώριση, κάθαρση, κατανόηση.

Με τα παιγνίδια ρόλων ενισχύουμε την αυτοπεποίθηση και την αισιοδοξία ως στάση ζωής .Αξιοποιούνται τα κείμενα του βιβλίου.

Η ψυχολογική προετοιμασία για ενδεχόμενες αλλαγές στη ζωή του μαθητή συνδυάζονται με την προετοιμασία του σκίουρου να συνοδεύσει τη δική του μαμά στο νοσοκομείο.

Η καλλιέργεια ενεργητικής στάσης στα προβλήματα των άλλων και οι ασκήσεις συναισθηματικής ωρίμανσης γίνονται μέσα από τα αγαπημένα ζώα των παιδιών που βρίσκονται δίπλα από το μικρό σκίουράκι πάντα σε όλες τις μοναχικές του στιγμές.

Συγκρίνω και μαθαίνω από τη ζωή του ήρωα μου μιλώντας για καταστάσεις που έχει ζήσει ο ίδιος ,αποκαθιστώντας σχέσεις και διατηρώντας ζωντανή τη μνήμη των προσώπων. Έτσι το παιδί μπορεί να συνεχίσει τη ζωή του χωρίς ενοχές και φόβο.- μια που ο ήρωας του τον έχει ήδη ξεπεράσει. Κι αυτό του είναι αρκετό.

Αποστιγματίζει το παραμύθι τα όσα γύρω του συμβαίνουν ,ρίχνοντας μια χαραμάδα φωτός για να σκιάζονται όπως πρέπει τα πράγματα. Η αφήγηση αυτού του παραμυθιού αποτελεί μια συμπληρωματική μέθοδο βοήθειας στα πλαίσια ενός προγράμματος αγωγής υγείας αλλά και ένα ακόμα εργαλείο για την εκπαίδευση, γύρω από το πώς το παιδί θα αποκτήσει συνήθειες και συμπεριφορές που αφορούν την υγεία και την πρόληψη γενικά. Στη ζωή όπως και στα παραμύθια φτάνει μια παυσίλυπη σταγόνα ζωής για να μας χαρίσει το χαμόγελο που μόλις πριν χάσαμε...

ΛΕΝΑ ΠΑΤΑΡΙΔΟΥ, ΔΑΣΚΑΛΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ Α/ΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΙΕΡΙΑΣ